

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐาน

แผนที่อำเภอชานุมาน

รูปที่ 1 แผนที่อำเภอชานุมาน
ที่มา : งานยุทธศาสตร์ คปสอ.ชานุมาน ข้อมูล ณ 31 พฤษภาคม 2561

อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ จดกับ อ. ดอนตาล จ.มุกดาหาร
- ทิศตะวันออก จดกับ แม่น้ำโขง กั้นเขตแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ทิศใต้ จดกับ อ.เขมราฐ จ.อุบลฯ และ อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ
- ทิศตะวันตก จดกับ อ.เสนางนิคม จ.อำนาจเจริญ และ อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร

การคมนาคม

- มีถนนลาดยางเป็นทางหลวงแผ่นดินสายชานุมาน-หนองผือ อำเภอเขมราฐ ระยะทาง 30 กม.
- ถนน รพช. สาย ชานุมาน - หนองไผ่ อำเภอปทุมราชวงศา ระยะทาง 44 กิโลเมตร
- ถนน รพช. สาย ชานุมาน - หนองไฮใหญ่ อำเภอเสนางนิคม ระยะทาง 32 กิโลเมตร

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

- เทศบาลตำบล 2 แห่ง
 - เทศบาลตำบลชานุมาน
 - เทศบาลตำบลโคกก่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง

- องค์การบริหารส่วนตำบลชานุมาน
- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสาร
- องค์การบริหารส่วนตำบลปากอ
- องค์การบริหารส่วนตำบลคำเขื่อนแก้ว

การแบ่งเขตการปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 5 ตำบล จำนวน 62 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

• ตำบลชานุมาน	จำนวน	15	หมู่บ้าน
• ตำบลโคกสาร	จำนวน	9	หมู่บ้าน
• ตำบลโคกก่ง	จำนวน	13	หมู่บ้าน
• ตำบลปากอ	จำนวน	13	หมู่บ้าน
• ตำบลคำเขื่อนแก้ว	จำนวน	12	หมู่บ้าน

ด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ในอำเภอชานุมาน มีดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนชานุมานวิทยาคม และโรงเรียนคำเขื่อนแก้ววิทยาคม
 2. โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จำนวน 27 โรงเรียน (ขยายโอกาส 9 แห่ง)
 3. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์สังกัดกรมศาสนา จำนวน 3 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดูแลเด็กก่อนวัยเรียน
- องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล จำนวน 17 แห่ง รวม 20 แห่ง
- อำเภอชานุมานส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 42 แห่ง สำนักสงฆ์ 9 แห่ง และโบสถ์คริสต์ 2 แห่ง

โรงพยาบาลชานุมาน

เป็นโรงพยาบาลขนาด 30 เตียงมีพื้นที่ 20 ไร่ ที่ตั้งเลขที่ 4 หมู่ 8 บ้านศรีสมบุญ ตำบลชานุมาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ 37210 มีอาคารบริการ 4 หลัง อาคารสนับสนุน 4 หลัง บ้านพัก 5 หลัง แฟลต 5 หลัง

ผู้อำนวยการคือ นายนพพล ธาดากุล นายแพทย์เชี่ยวชาญ(ด้านเวชกรรมสาขากุมารเวชกรรม)เจ้าหน้าที่ทั้งหมดโรงพยาบาลชานุมาน 139 คน ส่วนใหญ่ข้าราชการ ร้อยละ 45.32 รองลงมาคือ พนักงานกระทรวง ลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างประจำ ร้อยละ 20.86, 14.39 และ 7.91 ตามลำดับ

วิสัยทัศน์ (Vision) คือ บริการดี มีมาตรฐาน เชี่ยวชาญงานชุมชน

นิยาม

บริการดี คือ "SERVICE" ประกอบด้วย

S Smiling & Sympathy	ยิ้มแย้ม เอาใจเขาใส่ใจเรา เห็นใจในความจำเป็นของผู้รับบริการ
E Early Response	ตอบสนองความประสงค์ของผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว
R Respectful	แสดงออกถึงการให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ
V Voluntariness Manner	ลักษณะการให้บริการอย่างเต็มใจ
I Image Enhancing	แสดงออกซึ่งการรักษาภาพพจน์ของผู้ให้บริการขององค์กร
C Courtesy	ความมีไมตรีจิตในการบริการ
E Enthusiasm	ความกระตือรือร้นในการบริการ

มีมาตรฐาน คือ ให้บริการภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ ของแต่ละสาขาวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับ มีการตรวจสอบและประเมินอย่างต่อเนื่อง เชี่ยวชาญงานชุมชน คือ มีการจัดระบบบริการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน รวมทั้งการสนับสนุนระบบบริการจากองค์กรต่างๆ ในชุมชนในการจัดระบบบริการสุขภาพ

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดูแลสุขภาพของประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. พัฒนาบุคลากรสาธารณสุขทุกระดับสู่ความเป็นมืออาชีพ และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข
3. พัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีคุณภาพมาตรฐาน สร้างสรรค์นวัตกรรมและวิจัย
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและพอเพียง

เป้าหมายหลัก (Main goal)

1. ประชาชนสุขภาพดี
2. เจ้าหน้าที่มีความสุข
3. ระบบสุขภาพยั่งยืน
4. องค์กรเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issue)

1. พัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ควบคุมโรคสู่ความเป็นเลิศ (Health care participation for PP & P Excellence)
2. พัฒนาบุคลากรสาธารณสุขทุกระดับสู่ความเป็นเลิศ (People Excellence)
3. พัฒนาระบบบริการสุขภาพสู่ความเป็นเลิศ (Service Excellence)
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (Governance Excellence)

ค่านิยมองค์กร (Core values)

- ทุกคนปลอดภัย (Everyone is safe)
- เต็มใจบริการ (Willingness to serve)
- เรียนรู้สร้างสรรค์ (Learn creative)
- ทำงานเป็นทีม (Team work)

อัตลักษณ์ (Identities)

สามัคคี มีวินัย ใส่ใจบริการ

เข็มมุ่ง ปีงบประมาณ 2561

1. แก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออก TB มะเร็งตับมะเร็งท่อน้ำดี Sepsis และ ปัญหาอุบัติเหตุ
2. ลดผู้ป่วยรายใหม่จากกลุ่มเสี่ยง และลดอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อน DM/HT
3. เพิ่มอัตราการเข้าถึงบริการในผู้ป่วย STROKE และ STEMI
4. ลดกลุ่มเสี่ยงทางด้านสุขภาพของบุคลากร
5. ผ่าน Re-Accreditation HA ครั้งที่ 2
6. พัฒนาโรงพยาบาลสู่ Green & Clean Hospital ผ่านมาตรฐานในระดับดี
7. มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิจัยทางสุขภาพ
8. คะแนนการประเมินผลการปฏิบัติราชการ (Ranking) \geq 96 คะแนน
9. ภาวะวิกฤติทางการเงินไม่เกินระดับ 4

ข้อมูลประชากร

อำเภอขานูมานประกอบด้วย 5 ตำบล 62 หมู่บ้าน 12,193 หลังคาเรือน จากข้อมูลทะเบียนราษฎร์ พบว่า มีประชากรทั้งหมด 41,465 คน เป็นชาย 20,822 คน และเป็นหญิง 20,643 คน ประชากรมากที่สุด ได้แก่ เขตตำบลขานูมาน 10,501 คน รองลงมา คือ เขตตำบลคำเขื่อนแก้ว 9,337 คน และตำบลป่าก่อ 8,602 คน โดยจาก Data Center พบว่า มีประชากรทั้งหมด 45,010 คน เป็นชาย 22,642 คน และเป็นหญิง 22,368 คน ประชากรมากที่สุด ได้แก่ เขตตำบลขานูมาน 11,671 คน รองลงมาคือ เขตตำบลคำเขื่อนแก้ว 9,913 คน และเขตตำบลป่าก่อ 9,576 คน ดังตารางที่ 1 ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 98.61 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลประชากรจำแนกตามพื้นที่รายสถานบริการ อ.ขานูมาน จ.อำนาจเจริญ ปี พ.ศ. 2560

สถานบริการ สาธารณสุข	จำนวน หมู่บ้าน (หมู่)	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร (ทะเบียนราษฎร์)			จำนวนประชากร (Data Center)		
			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
รพ.ขานูมาน	10					4,071	4,270	8,341
รพ.สต.โนนสูง	5					1,715	1,615	3,330
ต.ขานูมาน	15	3,667	5,221	5,280	10,501	5,786	5,885	11,671
รพ.สต.โคกเจริญ	9					3,150	3,190	6,340
ต.โคกสาร	9	1,543	2,994	3,052	6,046	3,150	3,190	6,340
รพ.สต.โคกก่ง	5					1,111	1,101	2,212
รพ.สต.บึงเขี้ยว	3					1,071	975	2,046
รพ.สต.พุทธรักษา	5					1,681	1,571	3,252
ต.โคกก่ง	13	1,876	3,555	3,424	6,979	3,863	3,647	7,510
รพ.สต.ห้วยฆ้อง	5					1,677	1,572	3,249
รพ.สต.ห้วยทม	8					3,149	3,178	6,327
ต.ป่าก่อ	13	2,678	4,333	4,269	8,602	4,826	4,750	9,576
รพ.สต.คำเตื่อย	7					3,159	3,108	6,267
รพ.สต.คำแก้ว	5					1,858	1,788	3,646
ต.คำเขื่อนแก้ว	12	2,429	4,719	4,618	9,337	5,017	4,896	9,913
รวม	62	12,193	20,822	20,643	41,465	22,642	22,368	45,010

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ จากเว็บไซต์ระบบสถิติทางการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย และ Data Center อ.ขานูมาน ณ 31 ธันวาคม 2560

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลประชากร จำแนกตามสถานะของบุคคล อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปี พ.ศ.2560

ลักษณะข้อมูล	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
- ผู้ที่มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน	20,584	98.86	20,304	98.36	40,888	98.61
- ผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน	172	0.83	294	1.42	466	1.12
- ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง (ทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้นสำหรับ ลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน)	53	0.25	41	0.20	94	0.23
- ผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า)	13	0.06	4	0.02	17	0.04
รวมทั้งหมด	20,822	100	20,643	100	41,465	100.00

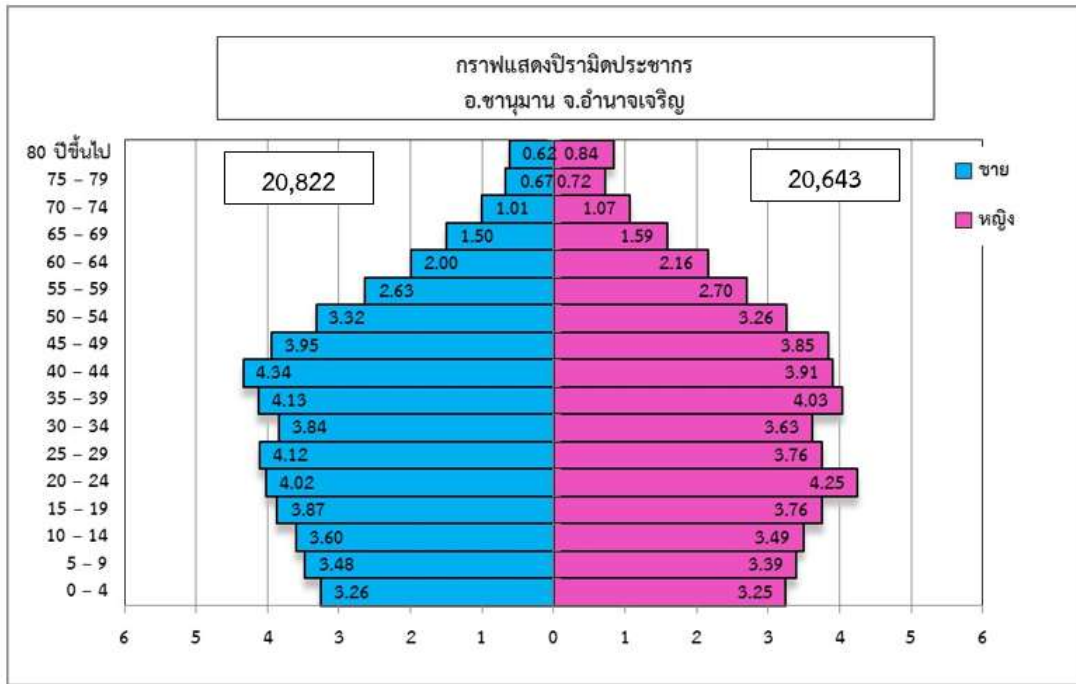
ที่มา: ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ จากเว็บไซต์ระบบสถิติทางการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ณ 31 ธันวาคม 2560

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละประชากรแยกตามกลุ่มอายุ อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปี พ.ศ.2560

กลุ่มอายุ (ปี)	ชาย (คน)	ร้อยละ	หญิง (คน)	ร้อยละ	รวม (คน)	ร้อยละ
0 - 4	1,332	6.47	1,328	6.54	2,660	6.51
5--9	1,422	6.91	1,386	6.83	2,808	6.87
10--14	1,472	7.15	1,428	7.03	2,900	7.09
15 - 19	1,582	7.69	1,538	7.57	3,120	7.63
20 - 24	1,644	7.99	1,737	8.55	3,381	8.27
25 - 29	1,683	8.18	1,538	7.57	3,221	7.88
30 - 34	1,571	7.63	1,483	7.30	3,054	7.47
35 - 39	1,689	8.21	1,649	8.12	3,338	8.16
40 - 44	1,774	8.62	1,599	7.88	3,373	8.25
45 - 49	1,615	7.85	1,573	7.75	3,188	7.80
50 - 54	1,357	6.59	1,334	6.57	2,691	6.58
55 - 59	1,077	5.23	1,104	5.44	2,181	5.33
60 - 64	817	3.97	882	4.34	1,699	4.16
65 - 69	614	2.98	652	3.21	1,266	3.10
70 - 74	411	2.00	437	2.15	848	2.07
75 - 79	272	1.32	294	1.45	566	1.38
80 ขึ้นไป	252	1.22	342	1.68	594	1.45
รวม	20,822	100.00	20,643	100.00	41,465	100.00

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ จากเว็บไซต์ระบบสถิติทางการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ณ 31 ธันวาคม 2560

จากการวิเคราะห์ลักษณะปิรามิดประชากร เป็นปิรามิดรูปเจดีย์ฐานสอบ มีประชากรในวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) มากที่สุด ประชากรวัยพึ่งพิง (ในช่วงอายุ 0-14 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป) มีจำนวนปานกลาง แสดงว่าประชากรอยู่ในภาวะสมดุล ประชาชนในชุมชนสามารถดูแลและช่วยเหลือกันได้ โดยประชากรในวัยพึ่งพิงส่วนใหญ่ไม่เป็นภาระของชุมชน หรือ ไม่เป็นภาระของสังคม ดังรูปที่ 1

รูปที่ 2 ปิรามิดประชากรอำเภอชานุมาน

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ จากเว็บไซต์ระบบสถิติทางการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ณ 31 ธันวาคม 2560

ข้อมูลสิทธิการรักษา

ประชาชนอำเภอชานุมาน มีสิทธิหลักประกันสุขภาพครอบคลุม ร้อยละ 99.96 ประกอบด้วยสิทธิ บัตรทอง จำนวน 31,686 คน สิทธิประกันสังคม 3,696 คน สิทธิข้าราชการ จำนวน 2,074 คน ผู้มีปัญหาด้านและสิทธิ จำนวน 257 คน สิทธิอื่นๆ จำนวน 136 คน และสิทธิว่าง จำนวน 15 คน ซึ่งในส่วนของสิทธิว่างทุกเดือน ทางงานประกันสุขภาพ รพ.ชานุมาน ได้ประสานไปยังพื้นที่ รพ.สต. ให้มีการดำเนินการขึ้นทะเบียนสิทธิทุกคนตามเขตรับผิดชอบของตนเองทุกเดือน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความครอบคลุมการมีหลักประกันสุขภาพ อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปีงบประมาณ 2561

สิทธิการรักษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประชากรทั้งหมด	37,864	
บัตรทอง	31,686	83.68
ประกันสังคม รพ.อำนาจ	447	1.18
ประกันสังคม รพ.อื่น	3,249	8.58
ข้าราชการพลเรือน	1,720	4.54
ข้าราชการท้องถิ่น	354	0.93
ผู้มีปัญหาด้านและสิทธิ (STP)	257	0.68
อื่นๆ	136	0.36
สิทธิว่าง	15	0.04
รวมความครอบคลุมผู้มีสิทธิ	37,849	99.96

ที่มา : งานประกันสุขภาพ รพ.ชานุมาน ข้อมูล ณ 30 เมษายน 2561

 ข้อมูลทรัพยากรสาธารณสุข

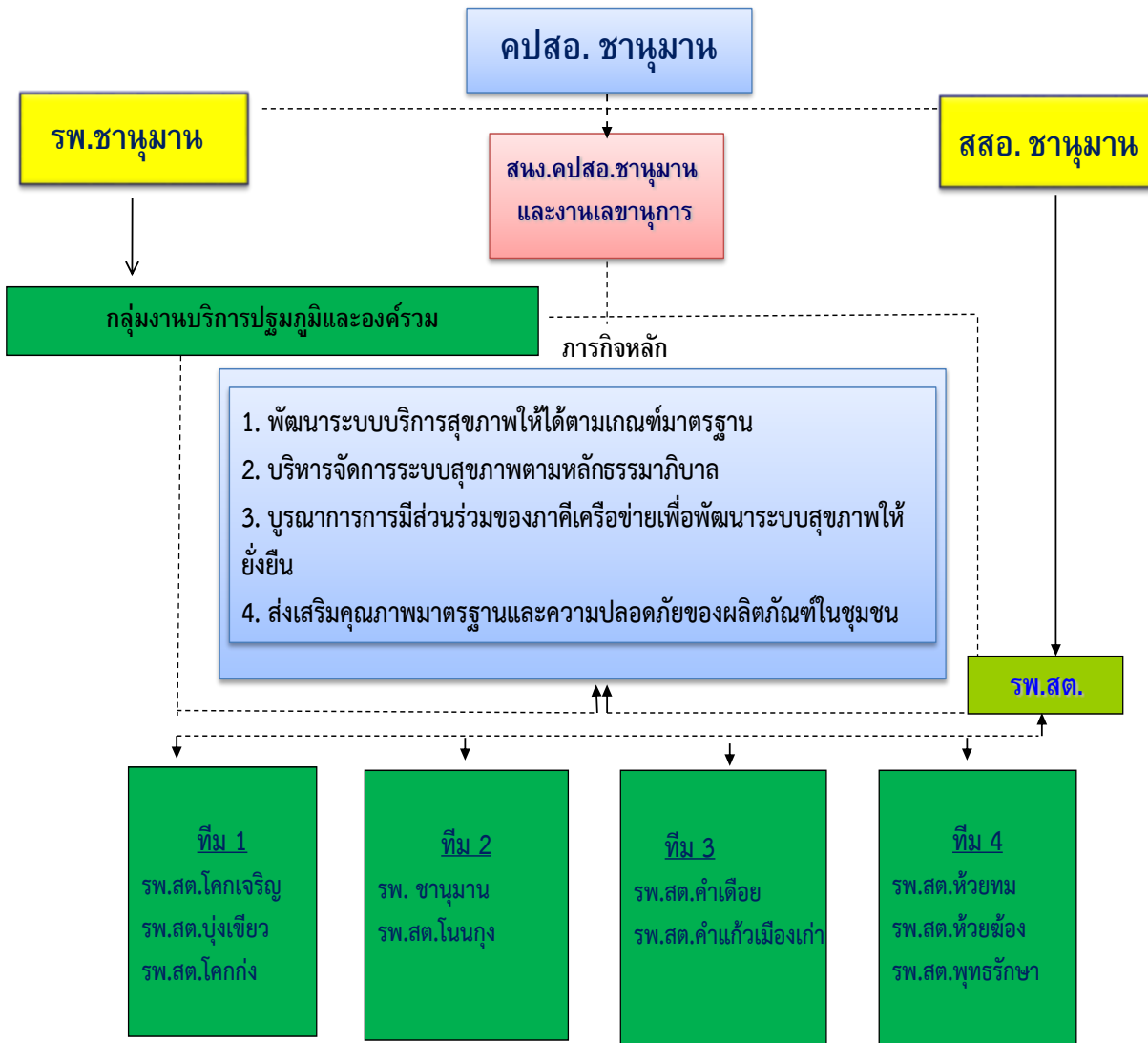
- โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 30 เตียง 1 แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 9 แห่ง
- PCU ในโรงพยาบาล 1 แห่ง

คปสอ.ชานุมาน มีบุคลากรสาธารณสุขรวมทั้งสิ้น จำนวน 173 คน ประกอบด้วยแพทย์ 4 คน คิดเป็นอัตราส่วนต่อประชากรในเขตรับผิดชอบ 1 : 10,286 มีทันตแพทย์ 3 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1 : 13,715 ส่วนเภสัชกรมีทั้งหมด 4 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1 : 10,286 ส่วนพยาบาลวิชาชีพ มีทั้งหมด 45 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1 : 914 ต่อประชากรในเขตรับผิดชอบ โดยแบ่งเป็นพยาบาลเวชปฏิบัติ จำนวน 24 คน ทั้งนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆ กระจายอย่างทั่วถึงทั้งในส่วนขอโรงพยาบาลแม่ข่าย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดังตารางที่ 5

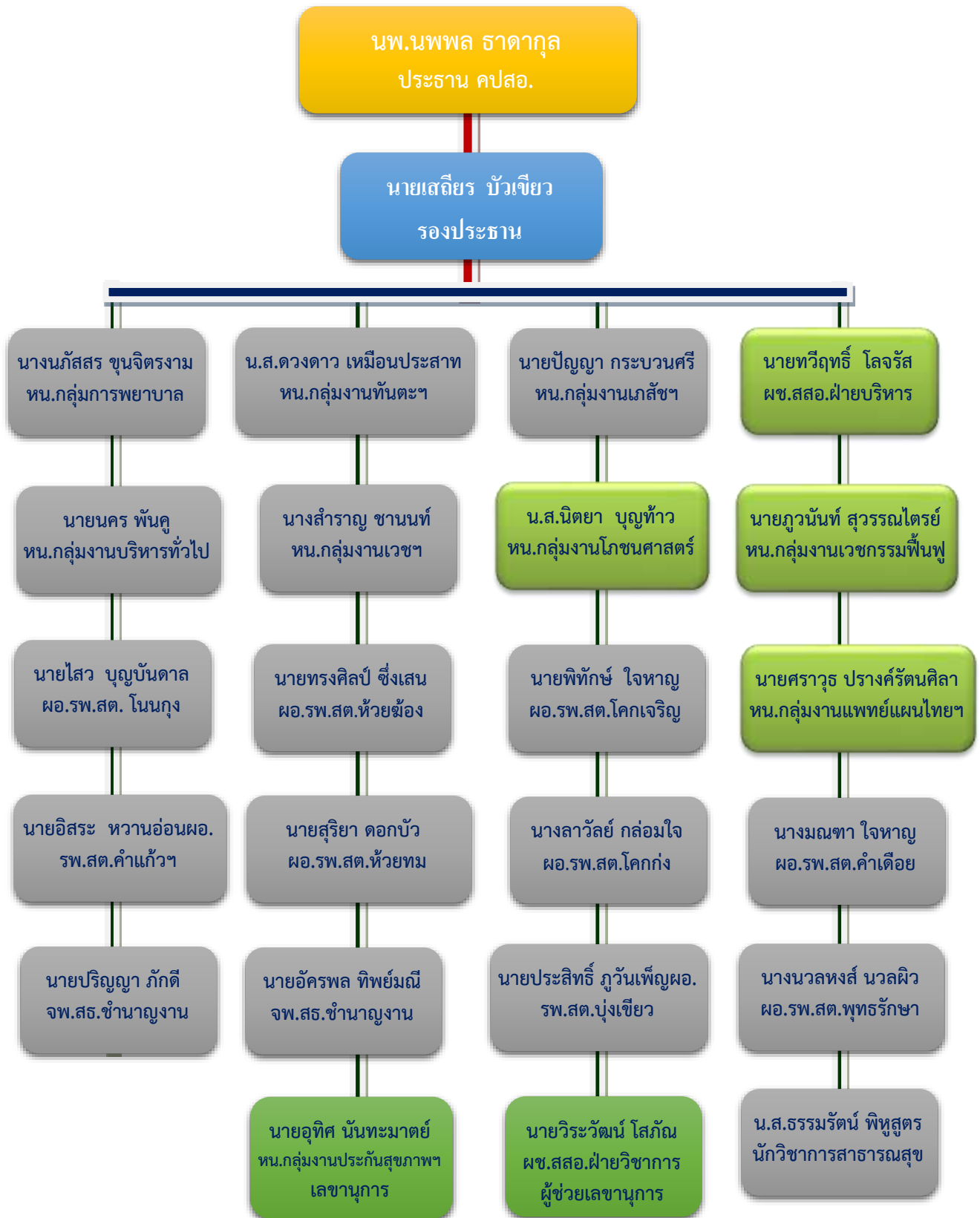
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและอัตราส่วนบุคลากรสาธารณสุขต่อประชากร อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปี 2560

บุคลากรสาธารณสุข	จำนวน (คน)	อัตราส่วน : ประชากร
แพทย์	4	1 : 10,286
ทันตแพทย์	3	1 : 13,715
เภสัชกร	4	1 : 10,286
พยาบาลวิชาชีพ	45	1 : 914
นักเทคนิคการแพทย์	2	1 : 20,572
นักกายภาพบำบัด	1	1 : 41,144
นักวิชาการสาธารณสุข	18	1 : 2,286
นักโภชนาการ	1	1 : 41,144
นักวิชาการคอมพิวเตอร์	1	1 : 41,144
เจ้าหน้าที่เวชสถิติ	1	1 : 41,144
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่น ๆ	93	1 : 442
รวม	173	1 : 238

ที่มา : งานยุทธศาสตร์ คปสอ.ชานุมาน ข้อมูล ณ 30 เมษายน 2560

รูปที่ 3 โครงสร้างการบริหารงาน คปสอ.ชานุมาน
ที่มา : งานยุทธศาสตร์ คปสอ.ชานุมาน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560

รูปที่ 4 โครงสร้างคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขอำเภอขานุมาน
ที่มา : งานยุทธศาสตร์ คปสอ.ขานุมาน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560

✚ ข้อมูลสถานะสุขภาพ

● สถิติชีพ

สถิติชีพอำเภอชานุมาน จากปี 2556 – 2560 พบว่า อัตราการเกิดมีชีพมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2556 อัตราการเกิดมีชีพ 7.00 ต่อพันประชากร และลดเป็น 5.09 ต่อพันประชากร ในปี 2560 ส่วนอัตราตายเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คือ จากอัตรา 4.72 ต่อพันประชากร ในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 4.82 ต่อพันประชากร ในปี 2560 และเมื่อดูย้อนหลัง 5 ปี พบว่าอัตราเพิ่มตามธรรมชาติของประชากรก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน นอกจากนี้ ในปี 2557 พบทารกตายจำนวน 1 ราย และใน 5 ปีย้อนหลัง ไม่พบมารดาและเด็กต่ำกว่า 5 ปี เสียชีวิต ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและอัตราการเกิด การตาย การเพิ่มตามธรรมชาติ ทารกตาย มารดาตาย และ เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีตาย อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปี พ.ศ.2556 – 2560

สถิติชีพ	ปี พ.ศ. (อัตราต่อพันประชากร)				
	2556	2557	2558	2559	2560
อัตราเกิดมีชีพ	7.00	6.09	5.80	4.91	5.09
อัตราตาย	4.72	5.19	4.38	4.45	4.82
อัตราเพิ่มตามธรรมชาติ (ร้อยละ)	0.23	0.09	0.14	0.05	0.03
อัตราทารกตาย	0	3.36	0	0	0
อัตราส่วนมารดาตาย	0	0	0	0	0
อัตราเด็กต่ำกว่า 5 ปีตาย	0	0	0	0	0

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ อำเภอชานุมาน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560

● ข้อมูลการป่วย และการตาย (Mortality Data)

สาเหตุการตายที่สำคัญของอำเภอชานุมาน ตั้งแต่ปี 2557 – 2560 พบว่ากลุ่มโรคมะเร็งทุกชนิดเป็นสาเหตุการตายอันดับ 1 ของพื้นที่ รวมจำนวน 45 ราย เท่ากับปี 2559 คิดเป็นอัตรา 108.53 ต่อแสนประชากร สาเหตุการตายรองลงมา คือ กลุ่มโรคระบบไหลเวียนเลือด ติดเชื้อและปรสิต ระบบสืบพันธุ์ และกลุ่มอาการและอาการแสดงภายนอก(อุบัติเหตุ) คิดเป็นอัตรา 101.29, 53.06, 45.82 และ 24.12 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและอัตราตาย 5 อันดับแรก จำแนกตามกลุ่มโรค อำเภอชานุมาน ปี พ.ศ.2557 – 2560

สาเหตุการตาย (กลุ่มโรค)	พ.ศ. 2557		พ.ศ. 2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
1. มะเร็งทุกชนิด	55	137.41	36	88.07	45	109.37	45	108.53
2. ระบบไหลเวียนเลือด	46	114.93	25	61.16	21	51.04	42	101.29
3. ติดเชื้อและปรสิต	22	54.96	21	51.37	23	55.90	22	53.06
4. ระบบสืบพันธุ์	22	54.66	11	27.33	12	29.17	19	45.82
5. อาการและอาการแสดง	6	14.91	5	12.23	11	26.74	10	24.12

ที่มา : ทะเบียนการเสียชีวิต อำเภอชานุมาน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560

เมื่อจำแนกผู้เสียชีวิตเป็นรายโรค พบว่า ในปี 2560 สาเหตุการเสียชีวิตมากที่สุดคือ หัวใจล้มเหลวโดยพบจำนวน 24 ราย คิดเป็นอัตรา 57.88 ต่อแสนประชากร รองลงมาคือ มะเร็งตับและไตวาย โดยพบจำนวน 23 และ 14 ราย คิดเป็น 55.47 และ 33.76 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและอัตราผู้เสียชีวิตจำแนกรายโรค 10 อันดับแรก อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
ปี พ.ศ.2556 – 2560

โรค	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	จำนวน	อัตราต่อแสนประชากร	จำนวน	อัตราต่อแสนประชากร	จำนวน	อัตราต่อแสนประชากร	จำนวน	อัตราต่อแสนประชากร	จำนวน	อัตราต่อแสนประชากร
1. หัวใจล้มเหลว	25	62.46	23	57.15	21	51.37	12	29.17	24	57.88
2. มะเร็งตับ	27	67.46	19	47.21	21	51.37	19	46.18	23	55.47
3. ไตวาย	13	32.48	22	54.67	14	34.25	12	29.17	14	33.76
4. อุบัติเหตุ	11	27.48	6	14.91	5	12.23	11	26.74	10	24.12
5. สมองฝ่อ	8	19.99	12	29.82	14	34.25	12	29.17	10	24.12
6. ชรา	5	12.49	10	24.85	7	17.12	10	24.30	10	24.12
7. ปอดบวม	9	22.49	12	29.82	2	4.89	11	26.74	11	26.53
8. มะเร็งท่อน้ำดี	9	22.49	11	27.33	5	12.23	5	12.15	6	14.47
9. เบาหวาน	14	34.98	9	22.36	15	36.70	18	43.75	6	14.47
10. ติดเชื้อในกระแสเลือด	10	24.98	12	29.82	15	36.70	10	24.30	5	12.06

ที่มา : ทะเบียนการเสียชีวิต อำเภอชานุมาน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560

ปีงบประมาณ 2561 อำเภอชานุมานมีจำนวนผู้ป่วยนอกจำแนกตามกลุ่มโรคที่สำคัญ มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ กลุ่มโรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม โดยมารับบริการจำนวน 12,139 ครั้ง คิดเป็นอัตรา 292.75 ต่อพันประชากร รองลงมาคือ กลุ่มโรกระบบไหลเวียนเลือด กลุ่มโรกระบบหายใจ กลุ่มโรกระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก และโรกระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่างและเนื้อเยื่อเสริม คิดเป็นอัตรา 258.94, 257.04 และ 228.31 ต่อพันประชากร ตามลำดับ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและอัตราป่วยของผู้ป่วยนอกที่มารับบริการที่สถานบริการ อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
ปีงบประมาณ 2559 - 2561

ลำดับ	กลุ่มโรค	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560		ปีงบประมาณ 2561	
		จำนวน (ครั้ง)	อัตรา/พันชก.	จำนวน (ครั้ง)	อัตรา/พันชก.	จำนวน (ครั้ง)	อัตรา/พันชก.
1	โรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	16,242	397.34	14,074	342.07	12,139	292.75
2	โรกระบบไหลเวียนเลือด	12,136	296.89	11,506	279.65	10,737	258.94
3	โรกระบบหายใจ	8,945	218.83	9,519	231.36	10,658	257.04
4	โรกระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก	10,937	267.56	9,861	239.67	9,467	228.31
5	โรกระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่างและเนื้อเยื่อเสริม	4,454	108.96	4,314	104.85	9,467	228.31
6	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติ	3,821	93.48	4,071	98.95	5,953	143.57
7	โรคติดเชื้อและปรสิต	3,295	80.61	2,668	64.85	3,212	77.46
8	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	2,862	70.01	4,459	108.38	3,016	72.74
9	โรกระบบสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ	2,719	66.52	2,791	67.83	1,839	44.35
10	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง	1,603	39.22	1,645	39.98	1,714	41.34

ที่มา : รายงานผู้ป่วยนอกตามกลุ่ม 21 โรค (504) ข้อมูล ณ 31 พฤษภาคม 2561

ปีงบประมาณ 2561 อำเภอขานูมาน พบสาเหตุการมารับบริการผู้ป่วยใน มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ อากาศท้องร่วง กระจายลำไส้อักเสบ โดยพบจำนวน 191 ครั้ง คิดเป็นอัตรา 460.63 ต่อแสนประชากร รองลงมาคือ ปอดอักเสบ ใช้ไม้ทราบสาเหตุอาการท้องร่วงฯ และไตวายเรื้อรัง คิดเป็นอัตรา 289.40, 188.11 และ 166.41 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและอัตราป่วยของผู้ป่วยในที่มีรักษาที่สถานบริการ อ.ขานูมาน จ.อำนาจเจริญ ปีงบประมาณ 2559 - 2561

ลำดับ	โรค	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560		ปีงบประมาณ 2561	
		จำนวน (คน)	อัตรา/แสน	จำนวน (คน)	อัตรา/แสน	จำนวน (คน)	อัตรา/แสน
1	อาการท้องร่วง กระจายลำไส้อักเสบ	399	976.10	121	294.09	191	460.63
2	ปอดอักเสบ	151	367.00	202	487.16	120	289.40
3	ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	30	72.91	47	113.35	78	188.11
4	ไตวายเรื้อรัง	151	369.40	55	133.68	69	166.41
5	ความผิดปกติอื่นของระบบทางเดินปัสสาวะ	50	122.32	71	173.69	53	127.82
6	หลอดลมอักเสบเฉียบพลัน	44	107.64	62	151.67	52	125.41
7	การบาดเจ็บต่อสมอง	46	112.53	25	60.76	36	86.84
8	อาการตัวเหลืองหลังคลอด	65	159.01	45	109.37	34	82.00
9	โรคกระดูก	37	90.52	24	58.33	29	69.94
10	ทาลัสซีเมีย	72	175.00	83	200.17	26	62.70

ที่มา : โปรแกรม HosXp รพ.ขานูมาน ข้อมูล ณ 31 พฤษภาคม 2561

จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของศูนย์ระบาดวิทยาอำเภอขานูมาน ปี พ.ศ.2560 พบว่า โรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่พบมากที่สุด คือ โรคอุจจาระร่วง คิดเป็นอัตราป่วย 824 ต่อแสนประชากร รองลงมาคือ โรคตาแดง ปอดบวม สุกใส และไข้เลือดออก คิดเป็นอัตราป่วย 178.46, 120.58, 53.06 และ 24.12 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและอัตราป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา อ.ขานูมาน จ.อำนาจเจริญ ปี พ.ศ. 2556 - 2560

ลำดับ	โรค	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
		จำนวน	อัตรา/แสน	จำนวน	อัตรา/แสน	จำนวน	อัตรา/แสน	จำนวน	อัตรา/แสน	จำนวน	อัตรา/แสน
1	อุจจาระร่วง	1,674	4,182.28	1,335	3,317.18	1,344	3,287.91	1,576	3,830.45	342	824.79
2	ตาแดง	264	659.57	149	370.23	242	592.02	171	415.61	74	178.46
3	ปอดบวม	76	189.88	67	166.48	79	193.26	88	213.88	50	120.58
4	สุกใส	44	109.93	18	44.73	15	36.70	20	48.61	22	53.06
5	ไข้เลือดออก	235	587.12	26	64.60	114	278.89	43	104.51	10	24.12
6	วันโรค	32	79.95	37	91.94	28	68.50	33	80.21	7	16.88
7	อาหารเป็นพิษ	63	157.40	34	84.48	41	100.30	77	187.15	6	14.47
8	เลปโตสไปโรซิส	4	9.99	2	4.97	5	12.23	8	19.44	1	2.41
9	มือ เท้า ปาก	12	29.98	25	62.12	18	44.03	76	184.72	0	0.00
10	เมลิออยโดซิส	8	19.99	10	24.85	10	24.46	19	46.18	0	0.00

ที่มา : รายงาน 506 อ.ขานูมาน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2560

ปีงบประมาณ 2561 สถานบริการสุขภาพรวมทุกแห่งของ อ.ชานุมาน มีผู้มารับบริการผู้ป่วยนอก รวมทั้งหมดจำนวน 34,689 คน 110,865 ครั้ง เฉลี่ย 13,858 ครั้งต่อเดือน โดยในส่วนของโรงพยาบาลชานุมาน มีผู้มารับบริการผู้ป่วยนอก เฉลี่ย 6,252 ครั้งต่อเดือน ส่วน รพ.สต. ที่มีผู้รับบริการผู้ป่วยนอกมากที่สุด คือ รพ.สต.โคกเจริญ เฉลี่ย 1,237 ครั้งต่อเดือน รองลงมาคือ รพ.สต.คำเตี้อย และรพ.สต.ห้วยทม เฉลี่ย 1,205 และ 1,131 ครั้งต่อเดือน ตามลำดับ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนผู้รับบริการผู้ป่วยนอก จำแนกตามสถานบริการ อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปีงบประมาณ 2561

สถานบริการ	ผู้ป่วยนอก		
	จำนวน (คน)	จำนวน (ครั้ง)	เฉลี่ยครั้งต่อเดือน
รพ.ชานุมาน	15,424	50,013	6,252
รพ.สต.โนนสูง	1,557	4,865	608
ต.ชานุมาน	16,981	54,878	6,860
รพ.สต.โคกเจริญ	2,982	9,897	1,237
ต.โคกสาร	2,982	9,897	1,237
รพ.สต.โคกก่ง	2,602	8,750	1,094
รพ.สต.บึงเขี้ยว	1,024	3,121	390
รพ.สต.พุทธรักษา	1,730	6,414	802
ต.โคกก่ง	5,356	18,285	2,286
รพ.สต.ห้วยฮ่อง	1,542	5,050	631
รพ.สต.ห้วยทม	3,610	9,051	1,131
ต.ปากอ	5,152	14,101	1,763
รพ.สต.คำเตี้อย	2,885	9,637	1,205
รพ.สต.คำแก้วเมืองเก่า	1,333	4,067	508
ต.คำเขื่อนแก้ว	4,218	13,704	1,713
รวม	34,689	110,865	13,858

ที่มา : โปรแกรม HosXp, HosXp_PCU ข้อมูล ณ 31 พฤษภาคม 2561

และเมื่อเทียบสัดส่วนผู้รับบริการระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้ป่วยนอกมีแนวโน้มคงที่ โดยในปีงบประมาณ 2559 พบสัดส่วน 1 : 1.22 และในปีงบประมาณ 2561 พบสัดส่วน 1 : 1.22 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนผู้รับบริการผู้ป่วยนอก(ครั้ง) อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปีงบประมาณ 2558 - 2561

สถานบริการ	ปีงบประมาณ		
	2559	2560	2561
รพ.ชานุมาน	73,830	79,640	50,013
รพ.สต. ทั้ง 9 แห่ง	92,404	96,151	60,852
รวม	166,234	175,791	36,440
สัดส่วน รพ : รพ.สต.	1 : 1.25	1 : 1.21	1 : 1.22

ที่มา : โปรแกรม HosXp และ HosXp_PCU ข้อมูล ณ 31 พฤษภาคม 2561

โรงพยาบาลชานุมานพบผู้รับบริการผู้ป่วยใน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสภาวะแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่เป็นไปตามฤดูกาล ส่งผลต่อสุขภาพของ

ประชาชน ทำให้มีการเข้ารับบริการผู้ป่วยในเพิ่มขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2561 มีผู้รับบริการทั้งหมด 1,512 คน 1,961 ครั้ง 5,709 วันนอน และอัตราการครองเตียงคิดเป็นร้อยละ 78.30 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนผู้รับบริการผู้ป่วยใน วันนอน และอัตราการครองเตียง รพ.ชานุมาน อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปีงบประมาณ 2559 - 2561

จำนวน	ปีงบประมาณ		
	2559	2560	2561
คน	2,449	2,334	1,512
ครั้ง	3,259	3,083	1,961
วันนอน	9,195	9,684	5,709
อัตราการครองเตียง	83.97	88.44	78.30

ที่มา : โปรแกรม HosXp ข้อมูล ณ 31 พฤษภาคม 2561

✚ ลำดับความสำคัญของปัญหาสาธารณสุข อำเภอชานุมาน ปี 2561

คปสอ.ชานุมาน ได้มีการนำข้อมูลสถานะสุขภาพของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาสุขภาพจากผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา โดยมีการนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ปัญหาทั้งภาพรวมอำเภอและหน่วยงานย่อย มีกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาจากฐานข้อมูลสุขภาพที่เป็นจริงในพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ทั้งจาก Data Center จากโปรแกรม HosXp, HosXp_PCU และจากแหล่งข้อมูลอื่น เช่น ทะเบียนราษฎร์ การสำรวจ และสภาพบริบทของชุมชน ซึ่งได้มีการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพในภาพรวมอำเภอ เพื่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ทั้งหมด 10 อันดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ โดยปัญหาสุขภาพที่สำคัญอันดับหนึ่ง คือ ไข้เลือดออก รองลงมาคือ โรคเรื้อรัง เบาหวาน /ความดันโลหิตสูง ปัญหายาเสพติด ปัญหาทะเลาะวิวาททะเลาะวิวาท และปัญหาพัฒนาการเด็ก ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 15 แสดงผลการจัดลำดับความสำคัญปัญหาสุขภาพในพื้นที่ อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ ปีงบประมาณ 2561

ลำดับที่	ปัญหาสุขภาพ	ขนาดของปัญหา (25)	ความรุนแรงของปัญหา (25)	ผลกระทบจากปัญหา (20)	ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา (20)	การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (10)	รวมคะแนน (100)
1	โรคไข้เลือดออก	25	24	20	18	10	97
2	โรคเรื้อรัง เบาหวาน /ความดันโลหิตสูง	24	24	19	16	10	93
3	ปัญหายาเสพติด	24	25	19	16	8	92
4	ปัญหาทะเลาะวิวาททะเลาะวิวาท	24	24	19	16	8	91
5	ปัญหาพัฒนาการเด็ก	24	22	18	16	8	88
6	ปัญหาการจมน้ำ	21	24	18	15	7	85
7	การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	24	21	17	15	7	82
8	ปัญหาสารเคมีทางการเกษตร	22	21	17	15	7	80
9	ปัญหาขยะ การจัดการขยะในชุมชน	22	20	16	15	7	80
10	ปัญหาอุบัติเหตุทางถนน	20	20	17	15	8	80

ที่มา : งานยุทธศาสตร์ คปสอ.ชานุมาน ปีงบประมาณ 2561